

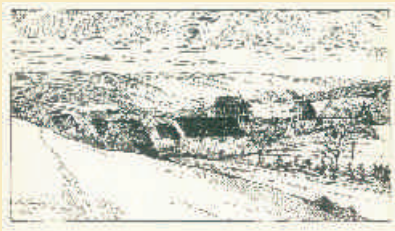

NAUČNÁ STEZKA HORNÍ BŘÍZA č. 8 Na Horách

NA HORÁCH

V roce 1839 byly v této lokalitě založeny první „olejny“. Roztřesený kyz (převážně od Žilova) se vršil na jílovitý podklad na haldy, kde se rozkládala a vytěkal z něho louh (směs siranů). Louh se zachycoval a sváděl do kádí. Zahušťoval se nejprve odpařováním a pak ve vanových pecích. Nakonec se 24 hodin vařil v kotli a po vychladnutí ztuhl na vitriolový kámen žlutozelené barvy. Žiháním kamene v hutí vznikala dýmavá kyselina sirová, zvaná oleum (proto se těmto hutím říkalo olejny). Kromě olea se vyráběl také kamenec, modrá a zelená skalice a zužitkovával se i vedlejší produkt – červený prášek „caput mortuum“, který se později hojně využíval jako základní surovina pro výrobu barev.

Dobová perokresba
pohled na obec Horní Břízu (škola - cesta od Třemošné)

Na Horách měli nejprve oleju Ludwig Weber, Josef Slach a poručík Josef Böhm. O rok později získal koncesi J. D. Starck. Ten tu vybudoval sirnou hut se třemi pecemi a otevřel uhelný důl. V polovině 19. století tu působili i Johann Steibach z Písné, Josef Glaser z Lobez, F. A. Svátek a Gustav Paulus. Celkem tu v té době bylo zaměstnáno kolem 80 lidí včetně žen a dětí. Všechny olejny zanikly před rokem 1880. Tři obytné budovy, které tu stály, byly rozbořeny.

HISTORICKÁ MAPA

— Realizovaný úsek
- - - Plánovaný úsek

Uhelných dolů bylo šest: Barbara, Václav, Marie, Johann Nepomucký, Konrád a Theresia. Nepříliš kvalitní uhlí bylo v malé hloubce pod povrchem a těžilo se ručně šachtíčkami. Za první světové války byl o uhlí značný zájem a prodávalo se místním občanům netříděné. Pracovalo tu 12-28 lidí, denně se těžilo 30-50q. Těžba byla ukončena po první světové válce, ale udává se, že se uhlí krátce těžilo také během druhé světové války.

Horní Bříza - pohled od zastávky
(pohlednice - vydal Orbis počátkem padesátých let)

Horní Bříza - pohled od zastávky
(pohlednice - vydal Zeman po roce 1921)

Horní Bříza - pohled od zastávky
(pohlednice - vydal Orbis 76. léta)

PARTNEŘI PROJEKTU:

NAUČNÁ STEZKA HORNÍ BŘÍZA č. 10 Čermná

ČERMNÁ

Na levém břehu potoka Bělá se rozkládala ves Čermná (název připomíná červenou barvu potoka). První písemná zmínka o této vsi, která měla 12 lánů a usadlosti, je z roku 1366. Čermná, stejně jako sousední Březi, patřila pláskému klášteři a byla od doby husitských válek zastavována různými feudály. Podle Kaečovského urbáře bylo v roce 1558 v Čermné pouze 5 sedláků, kteří hospodařili na 12 láněch půdy.

Během 17. století Čermná splýnula s Březím a začal se používat název Hořejší Březi, později Horní Bříza.

Nejstarší (a největší) byl tzv. grunt Časovský č. 18, grunt Masikovský č. 19 a také chalupa Antonovská č. 17. Na konci 18. století byla postavena hospoda č. 20 a chalupa č. 21, další objekty jsou z 19. století.

Významným počinem bylo v roce 1890 postavení školy, protože do této doby musely hornobřízské děti chodit do školy v Ledčích.

Roku 1892 rodina Benešova postavila hostinec č. 28, zvaný též „U Křížku“ (podle křížku na vedlejším rozcestí). V hostinci působil od roku 1894 Hospodářská beseda s ochotnickým spolkem a byl tu také první obchod se smíšeným zbožím.

V obecním domku vedle hospody byly zasedací místnosti, obecní knihovna a od roku 1906 také hasičská zbrojnice.

Pomník obětem války podle návrhu keramika Rudolfa Schultze nechal v roce 1920 vybudovat hasiči za podpory obce a továrny, která dodala veškerý materiál.

Po první světové válce byla náves bývalé Čermné centrem společenského života a kromě dvou hostinců tu byly i dva obchodní domy a několik menších obchodů.

— Realizovaný úsek
- - - Plánovaný úsek

HASIČI

Sbor dobrovolných hasičů byl založen 16. září 1906.

Starosta obce Josef Karez se stal i prvním starostou hasičů, velitelem byl Fezník Václav Karez. Byla zakoupena hasičská stříkačka a pořízena výzbroj i uniformy pro 18 mužů. Finančně přispěla továrna, okresní i zemský výbor a pojišťovna Fenix.

Poprvé hasiči zasahovali při požáru v roce 1908, kdy blesk zapálil statek č. 18.

PARTNEŘI PROJEKTU:

